Dosarul:nr. 2r-1613/24 Judecător: Nadejda Mazur
2-23124434-02-2r-22052024

D E C I Z I E

04 iulie 2024 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău

în componentă:

Președintele ședinței, judecătorul Marina Anton

Judecătorii Olga Cojocaru şi Dorin Dulghieru

examinând în absența părților recursul declarat de*****, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cojuhari Natalia către***** cu privire la evacuare fără acordarea altui spațiu locativ, încasarea prejudiciului material cauzat prin neachitarea serviciilor comunale, a cheltuielilor de executare și de judecată și cererea reconvențională depusă pârâtul Cojuhari Vasile către Cojuhari Natalia privind recunoașterea calității de cumpărător și proprietar al apartamentului pe Cojuhari Raisa, recunoașterea faptului că apartamentul face parte din patrimoniul succesoral lăsat drept moștenire de Cojuhari Raisa, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 29 martie 2024, prin care s-a admis excepția de tardivitate și s-a respins acțiunea reconvențională ca tardivă,

c o n s t a t ă:

La data de 28 august 2023 Cojuhari Natalia s-a adresat în instanță cu o acțiune către***** ***prin care a solicitat:***

- evacuarea fără acordarea altui spațiu locativ;
- încasarea prejudiciului material cauzat prin neachitarea serviciilor comunale, a cheltuielilor de executare și de judecată.

La data de 23 februarie 2024 pârâtul**** a înaintat o acțiune reconvențională către Cojuhari Natalia ***prin care a solicitat:***

-recunoașterea faptului că, Cojuhari Natalia a încheiat contractul de înstrăinare a apartamentului în calitate de reprezentant al mamei sale Cojuhari Raisa;

-recunoașterea calității de cumpărător și proprietar al apartamentului pe Cojuhari Raisa;

-recunoașterea faptului că apartamentul face parte din patrimoniul succesoral lăsat drept moștenire de Cojuhari Raisa.

Reprezentantul reclamantei N. Cojuhari a depus o cerere de ridicare a excepției de tardivitate pe acțiunea reconvențională, în care invocă că reclamanta N. Cojuhar deține în proprietate apartamentul nr. 103 din str. Cuza Vodă, 39/2 mun. Chișinău în baza contractului de înstrăinare nr. 2352 din 20.06.2000. În a. 2001, între reclamantă și pârâtul V. Cojuhari, verbal, a fost încheiat un contract de comodat prin care reclamanta îi acordă în folosință

apartamentul său ce îl deține în proprietate, gratis, ca unui frate, acesta urmând a suporta doar serviciile comunale, întrucât reclamanta în a.2001 a plecat peste hotare cu domiciliul permanent și apartamentul era liber. În primii ani pârâtul a achitat plata pentru serviciile comunale presate, apoi, fiind de rea credință, refuză cu vehemență să le achite, cu toate că dispune de mijloace financiare, lucrează, deține în proprietate automobil. În urma acțiunilor iresponsabile ale pârâtului, s-a adoptat hotărâre de încasare a sumei datoriei de la ea și pe apartament a fost aplicat sechestru în scopul executării titlurilor executorii în sumă totală de 116998,47 lei. Toate încercările de a rezolva problema dată cu fratele, nu s-a soldat cu succes. Din acest motiv înaintat acțiune de evacuare a pârâtului fără acordarea altui spațiu locativ cu repararea prejudiciului material.

În scopul eschivării de la evacuare și achitarea serviciilor comunale***** a înaintat acțiune reconvențională privind recunoașterea faptului că, Cojuhari Natalia a încheiat contractul de înstrăinare a apartamentului în calitate de reprezentant al mamei sale Cojuhari Raisa, recunoașterea calității de cumpărător și proprietar al apartamentului pe Cojuhari Raisa, recunoașterea faptului că apartamentul face parte din patrimoniul succesoral lăsat drept moștenire de Cojuhari Raisa.

Susține***** în acțiunea reconvențională că de fapt apartamentul at a fost procurat de mama părților, care în acea perioadă lucra peste hotare. El era minor, avea doar 17 ani, învăța la Academia de poliție iar sora era majoră. Mama trimitea bani ei și când s-a acumulat o sumă de bani, la indicația mamei, sora Natalia a procurat acest apartament, dar l-a înscris nu pe numele mamei a cui erau banii, ci pe al său.

Susține V. Cojuhari că cumpărarea apartamentului în a. 2000 a avut loc exclusiv din cererea și în favoarea mamei lor Cojuhari Raisa. Mama așa și nu a dovedit să perfecteze documentele pe apartament pe numele său, căci nu era în țară, apoi a decedat.***** cunoștea despre cele menționate, adică că apartamentul a fost procurat din banii mamei și pentru mama, și că s-a înscris apartamentul pe numele surorii, dar abia numai peste 23 ani s-a adresat în instanță pentru așsi revendica drepturile.

Consideră, prin prisma art. 267, 271, 272 Cod civil respingerea cerințelor din punctele 2 și 3((recunoașterea faptului că Cojuhari Natalia a încheiat contractul de înstrăinare a p.103 din str. Cuza-Vodă,39/2,mun.Chișinău în calitate de reprezentant a mamei sale Cojuhari Raisa; recunoașterea calității de cumpărător a lui Cojuhari Raisa în contractul de înstrăinare a ap.103 din str. Cuza-Vodă,39/2,mun.Chișinău, încheiat la 20.06.2020 cu nr. 2352, iar prin urmare și recunoașterea calității d e proprietar a lui Cojuhari Raisa asupra apartamentului dat) a acțiunii reconvenționale ca fiind tardive. Datorită faptului că sunt tardive cerințele de bază, devin inutile și cerințele din punctele nr. 1,4, 7,8,11, or acestea au fost formulate sub aspectul demonstrării cerințelor de bază. Celelalte solicitări din pct. 5,6 și 9 nu corespund prevederilor art. 173 CPC..

Prin încheierea Chişinău (sediul Centru) din 29 martie 2024, s-a admis cererea reprezentantul reclamantei Cojuhari Natalia și s-a respins acțiunea reconvențională depusă de pârâtul***** ca fiind depusă tardiv.

La data de 15 aprilie 2024,** a contestat cu recurs*** încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 29 martie 2024, solicitând casarea acesteia, cu emiterea unei noi încheieri prin care cererea reprezentantului pârâtului privind excepția de tardivitate să fie respinsă ca fiind neîntemeiată.

În motivarea recursului declarat recurentul a invocat că nu este de acord cu încheierea primei instanțe dat fiind faptului că instanța de fond neîntemeiat a statuat termenul de prescripție de 3 ani, la fel instanța nu a stabilit corect şi întemeiat momentul începutului curgerii termenului de prescripție, nu apreciat circumstanțele suspensive posibilității şi condițiile obligatorii pentru înaintarea acțiunii în judecată.

Astfel, menționează recurentul că potrivit art.395 alin.(1) Cod civil (în vigoare la 01.03.2019), termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data naşterii dreptul la acțiune.

În situația în speță, dreptul la acțiunea reclamantului se naşte ca urmare recunoaşterii în calitate de moştenitor pe*****, iar termenul de prescripție începe a curge de la momentul când un astfel de drept este „deranjat", sau cel puțin din momentul în care el devine exigent în virtutea faptului că unul din moştenitori deja l-a exercitat, fiind vorba de Cojuhari Natalia .

În aceeași situație sunt aplicabile şi prevederile alin. (2) art. 395 Cod civil, în cazul în care dreptul subiectiv este afectat de un termen suspensiv sau de o condiție suspensivă, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data împlinirii termenului ori a realizării condiției.

Condiția suspensivă de înaintare acțiunii privind recunoaşterea faptului că apartamentul face parte din patrimoniul succesoral lăsat drept moştenire de Cojuhari Raisa, în care se și dreptul recurentului ca moştenitor la acest apartament

Astfel, termenul de prescripție privind încălcarea dreptului de a cere repunerea în calitatea de proprietar al bunului a început a curge din momentul înaintării primei cerințe cu privire la evacuare din spațiul locativ litigios, formulată de Cojuhari Natalia.

Momentul când Cojuhari Natalia a formulat faţă de***** astfel de cerință, fiind vorba abia despre anul 2023, este cu certitudine în interiorul şi a termenului de 3 ani, dar şi a celui de 10 ani.

Ca urmare, consideră recurentul că concluzia instanței de fond referitor la tardivitatea acțiunii este una eronată, contradictorie situației reale procesuale, iar prin respingerea acțiunii reconvenționale ca fiind tardivă pârâtului i se lezează dreptul la acces la justiție.

În speță, Colegiul civil a constatat că ***la data de 28 august 2023 Cojuhari Natalia s-a adresat în instanță cu o acțiune*** către***** ***prin care a solicitat:***

- evacuarea fără acordarea altui spațiu locativ;
- încasarea prejudiciului material cauzat prin neachitarea serviciilor comunale, a cheltuielilor de executare și de judecată.

La data de 23 februarie 2024 pârâtul** a înaintat o acțiune reconvențională*** către Cojuhari Natalia ***prin care a solicitat:***

-recunoaşterea faptului că, Cojuhari Natalia a încheiat contractul de înstrăinare a apartamentului în calitate de reprezentant al mamei sale Cojuhari Raisa;

-recunoaşterea calității de cumpărător și proprietar al apartamentului pe Cojuhari Raisa;

-recunoaşterea faptului că apartamentul face parte din patrimoniul succesoral lăsat drept moştenire de Cojuhari Raisa.

Reprezentantul reclamantei N. Cojuhari a depus o cerere de ridicare a excepției de tardivitate pe acțiunea reconvențională depusă de pârâtul*****, solicitând respingerea acțiunii reconvenționale ca fiind depuse tardiv.

Prin încheierea Chişinău (sediul Centru) din 29 martie 2024, s-a admis cererea reprezentantul reclamantei Cojuhari Natalia și s-a respins acțiunea reconvențională depusă de piratul***** ca fiind depusă tardiv.

La data de 15 aprilie 2024,** a contestat cu recurs*** încheierea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 29 martie 2024, solicitând casarea acesteia, cu emiterea unei noi încheieri prin care cererea reprezentantului pârâtului privind excepția de tardivitate să fie respinsă ca fiind neîntemeiată.

Conform prevederilor art.423 CPC, încheierea dată în primă instanță poate fi atacată cu recurs, separat de hotărâre, de către părţi şi de ceilalți participanți la proces în cazurile prevăzute de prezentul cod şi de alte legi, precum şi în cazurile în care încheierea face imposibilă desfășurarea de mai departe a procesului. Ea se examinează în recurs conform regulilor stabilite de prezentul capitol. Instanța de judecată care a emis încheierea susceptibilă de recurs, după depunerea recursului, îl expediază, împreună cu copia certificată a dosarului sau prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, instanței ierarhic superioare competente. Recursul depus împotriva încheierii suspendă executarea acesteia, cu excepțiile stabilite de lege.

Împotriva celorlalte încheieri pronunțate în primă instanță nu se poate face recurs decât odată cu fondul cauze. Actele de contestare a încheierii judecătorești care se atacă odată cu fondul cauzei se anexează la dosar, iar prin încheiere protocolară se consemnează că acesteia nu i se dă curs până la examinarea fondului.

Potrivit art.432 alin.(2), (3) CPC părțile şi alţi participanți la proces sânt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;

b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;

c) a interpretat în mod eronat legea,

d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Analizând motivele invocate în recurs şi studiind materialele dosarului, Colegiul civil consideră recursul întemeiat şi care urmează a fi admis, cu casarea încheierii primei instanțe şi restituirea pricinii la rejudecare, din următoarele considerente.

Potrivit art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicare acesteia.

Colegiul constată că încheierea contestată a fost emisă la 29 martie 2024, iar recursul este declarat de 15 aprilie 2024, ceia ce denotă că acesta este depus în termen.

Conform prevederilor art.426 alin.(3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului şi a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității şi fără participarea părţilor.

Analizând legalitatea și temeinicia încheierii contestate, prin prisma argumentelor invocate în recurs în cumul cu materialele pricinii, Colegiul Civil consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea încheierii instanței de fond, dat fiind încălcate normele de drept procedural, restituind pricina spre rejudecare din următoarele.

În conformitate cu prevederile art.427 lit.b) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parţial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

În conformitate cu prevederile art.5 CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța de judecată în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

Conform prevederilor art.27 alin.(1) CPC, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părţilor, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecăţii, precum şi de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea şi mijloacele procedurale de apărare.

În corespundere cu art.186^1 alin.(1) CPC cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripție sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepției, instanța de judecată examinează excepția de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în termen.

Alin.(2) al aceluiași articol indică că excepția de tardivitate şi, după caz, repunerea în termen se soluționează în şedinţă de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanților citaţi legal nu împiedică examinarea cererilor.

Alin.(3) stabileşte că dacă nu se dispune repunerea în termen şi/sau se admite excepția de tardivitate, instanţa de judecată respinge acţiunea ca fiind tardivă printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs.

Prevederile alin.(4) stabileşte că instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii adoptate conform alin. (3), este în drept:

a) să respingă recursul şi să menţină încheierea;

b) să admită recursul şi să caseze integral încheierea, restituind cauza spre rejudecare.

Potrivit alin.(5) dacă se dispune repunerea în termen şi/sau excepţia de tardivitate se respinge, instanța de judecată emite o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul şi continuă examinarea cauzei.

Conform art.391 alin.(1) din Codul civil, Termenul general în interiorul căruia persoana poate să-şi apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Conform art.395 alin.(1) .(3) Cod civil, Termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data naşterii dreptului la acţiune. Dreptul la acțiune se naşte la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

În raporturile juridice în care nu este stipulat termenul executării obligaţiei sau în care executarea poate fi cerută oricînd, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data cînd creditorul a cerut executarea.

La caz, reclamanta Cojuhari Natalia și pîrîtul Cojuhari V sunt frați. Ei sunt doar doi copii la părinții săi Cojuhari Raisa (mama) și Cojuhari Alexandru (tata). Cojuhari Alexanru (tata) este decedat încă în anul 1993, reclamanta Cojuhari Natalia în acțiunea de bază a invocat faptul că dînsa este proprietarul exclusiv al locuinței litigioase și anume a apartamentului nr.103 din str. Cuza Vodă nr.39/2 din mun.Chișinău, iar fratele său***** este persoana care se află în acest apartament fără careva temei juridic.

Astfel avînd în vedere că şi*****, dar şi Cojuhari Natalia sunt unicii moștenitori ai lui Cojuhari Raisa, corespunzător anume***** este persoana care poate cere recunoașterea

acestui drept în partea în care aceasta se cuvine lui*****, ***iar termenul de prescripție începe a curge de la momentul când un astfel de drept este „deranjat”, sau cel puțin din momentul în care el devine exigent în virtutea faptului că unul din moștenitori deja l-a exercitat, fiind vorba de Cojuhari Natalia***. Acest moment nu poate fi mai devreme decât momentul deschiderii moștenirii.

Prin urmare, termenul de prescripție privind încălcarea dreptului de a cere repunerea în calitatea de proprietar al bunului a început a curge din momentul înaintării primei cerințe cu privire la evacuare din spațiul locativ litigios, formulată de Cojuhari Natalia.

Momentul când Cojuhari Natalia a formulat faţă de***** astfel de cerință, fiind vorba abia despre anul 2023, este cu certitudine în interiorul şi a termenului de 3 ani, dar si a celui de 10 ani.

Prin urmare, Colegiul consideră că instanța incorect a apreciat momentul începutului curgerii termenului de prescripție şi respectiv incorect a decis aplicarea efectelor excepției de tardivitate.

Astfel, ținând cont de faptul ***ca urmare la data de 28 august 2023*** a înaintării cererii de chemare în judecată de reclamanta Cojuhari Natalia faţă de***** cu privire la evacuarea fără acordarea altui spațiu locativ, încasarea prejudiciului material cauzat prin neachitarea serviciilor comunale, a cheltuielilor de executare și de judecată, este cert și fără echivoc că începutul curgerii termenului de prescripție se consideră anume ***din momentul depunerii acțiunii de către reclamanta -28.08.2023.***

În astfel de circumstanțe, Colegiul Civil conchide că instanța de fond în mod eronat a aplicat prevederile art.186[1] alin.(1) CPC cu referire la excepția de tardivitate, or, instanța de judecată nu a stabilit corect și întemeiat momentul începutului curgerii termenului de prescripție și a conchis că reclamantul a depus acțiunea în instanța de judecată cu omiterea termenului de 3 ani.

În contextul celor enunțate, Colegiul conchide că instanța de fond în mod eronat a soluționat și admis excepția de tardivitate în afara cadrului legal, or, la caz începutul curgerii termenului de prescripție se consideră ***din momentul depunerii acțiunii de către reclamanta Cojuhari Natalia -28.08.2023.***

În consecință, Colegiul constată că prima instanță eronat a admis și a soluționat excepția de tardivitate ridicată de reprezentantul reclamantei- avocatul Vlaicu Vlad și ca urmare a respins ca fiind tardivă acțiunea reconvențională pârâtului***** motiv pentru care încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 29 martie 2024 urmează a fi casată cu restituirea pricinii le rejudecare.

În conformitate cu prevederile art.427 lit.b) CPC, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

d e c i d e:

Se admite recursul declarat recursul de*****.

Se casează încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 29 martie 2024, emisă în civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cojuhari Natalia către***** cu privire la evacuare fără acordarea altui spațiu locativ, încasarea prejudiciului material cauzat prin neachitarea serviciilor comunale, a cheltuielilor de executare și de judecată și cererea reconvențională depusă pârâtul Cojuhari Vasile către Cojuhari Natalia privind recunoașterea calității de cumpărător și proprietar al apartamentului pe Cojuhar Raisa, recunoașterea

faptului că apartamentul face parte din patrimoniul succesoral lăsat drept moștenire de Cojuhari Raisa, cu restituirea cauzei la rejudecare, în același complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului Marina

Anton

Judecătorii Olga

Cojocaru

Dorin

Dulghieru